MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

Tematyka

Program dotyczy realiów politycznych współczesnej Ameryki łacińskiej. Dyskutanci zwracają uwagę na czynniki gospodarcze i społeczne, które powodują, że w Ameryce łacińskiej mamy do czynienia z częstymi zmianami politycznymi i licznymi niepokojami. Ukazują również jak wydarzenia w poszczególnych krajach wpływają na ogólna sytuację w regionie oraz jakie miejsce Ameryka łacińska zajmuje w globalnej rywalizacji mocarstw.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/DFJHAjsCQt0
- zwiastun programu: https://youtube.com/shorts/-0uqBEl1DEA?feature=share

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy Ameryki Południowej, a w szczególności północnej części kontynentu.

Dokonanie bardzo syntetycznego wprowadzenia do historii kontynentu, z uwzględnieniem XIX wiecznego procesu kształtowania się państwowości poszczególnych państw oraz przynależności do sfer wpływów okresie zimnej wojny.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

Część 1/3:
Konflikt bananowy

Emisja pierwszej części programu: **(0:19–13:05)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji:

1. Jakie podłoże miał ekwadorski kryzys bananowy, który miał miejsce w bieżącym roku? Jakie powiązania mają ekwadorskie banany i wojna w Ukrainie?
2. Kim jest polityk przedstawiony na zdjęciu?
3. Jak wygląda postawa większości państw Ameryki łacińskiej w odniesieniu do wojny rosyjsko-ukraińskiej? Czym można taką postawę tłumaczyć?
4. Jakie jest znaczenie Ameryki łacińskiej z punktu widzenia USA? Czy cały ten obszar jest równie istotny strategicznie czy też są ważniejsze i mniej ważne obszary?
5. Dlaczego Ameryka łacińska stała się przedmiotem zainteresowania Rosji?

Daniel Noboa, prezydent Ekwadoru [1]

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

Część 2/3:
Czyja to dżungla?

Emisja drugiej części programu:
(13:05–25:43)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

6. Jakie jest podłoże konfliktu pomiędzy Wenezuelą i Gujaną? Dlaczego konflikt ten nasilił się akurat teraz? Czy ma to jakiś związek z polityką wewnętrzną?
7. Jaka jest podstawa roszczeń wenezuelskich względem Gujany?
8. Dlaczego ziemie, które Wenezuela chce pozyskać od Gujany są ważne z punktu widzenia Wenezueli? Czy są to ziemie atrakcyjne czy chodzi o coś innego? Czy są tam jakieś cenne złoża?
9. Jaka jest historia obszarów, które stanowią obecnie punkt sporu pomiędzy Wenezuelą i Gujaną?
10. Co to była wojna o Malwiny/Falklandy?
11. Kim jest polityk widoczny na zdjęciu?
12. Jaki jest międzynarodowy kontekst sporu pomiędzy Wenezuelą i Gujaną? Czy są tam interesy wielkich globalnych mocarstw?

[2]

Essequibo, zakres roszczeń terytorialnych Wenezueli

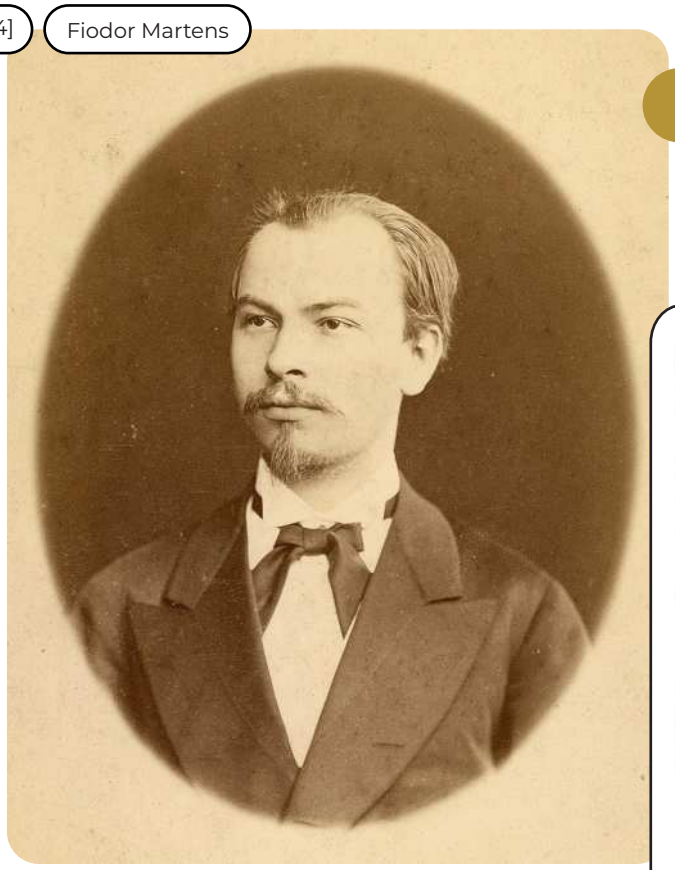

Nicolas Maduro [3]

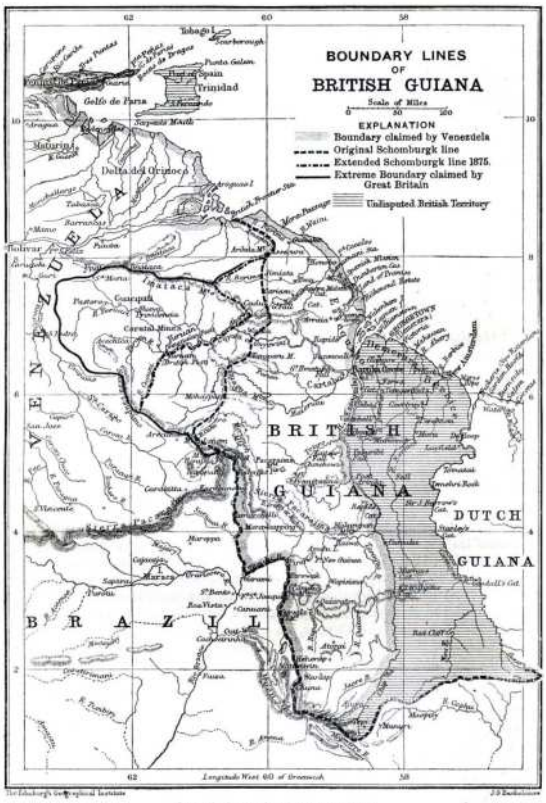
MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

[4] Fiodor Martens

[5] Linia Schomburgka w różnych wersjach

13. Jakie było znaczenie i zaangażowanie Fiodora Martensa podczas wydawania werdyktu z 1899 roku dotyczącego spornych terenów pomiędzy Wenezuelą i Gujaną?

14. Co to była linia Schomburgka?

15. Jak kraje Ameryki łacińskiej zapatrują się na zaangażowanie mocarstw w regionie?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

Część 3/3:
Oaza niepokoju

Emisja trzeciej części programu: **(25:43–39:48)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

16. Na czym bazuje gospodarka Wenezueli? Jak taka struktura gospodarki przekuwa się na sytuację tego kraju?

17. Jakiego byłego wenezuelskiego polityka widzimy na zdjęciu? Jakie było znaczenie okresu jego rządów dla Wenezueli?

[6] Hugo Chavez w czasie kampanii

[7] Wyjście z metra w czasie zamieszek w Chile, 2019

18. Jak obecnie wygląda sytuacja ekonomiczna i polityczna w Wenezueli? Jakie jest podłoże takiej sytuacji?

19. Dlaczego tak mało istotna rzecz jak podniesienie cen biletów metra wywołała w dobrze gospodarczo prosperującym Chile w 2019 duże zamieszki?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

20. Kim jest chilijski polityk widoczny na zdjęciu (po prawej stronie)?

Gabriel Boric, 2022 [9]

Sebastian Piñera, 2018 [8]

21. Jakie były konsekwencje zamieszek w Chile rozpoczętych w 2019 roku? Kto doszedł do władzy? Jaką opcję i poglądy polityczno-gospodarcze reprezentuje?

22. Jakie jest podłoże złej sytuacji gospodarczej i niepewnej sytuacji społecznej w Ekwadorze?

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Klauzula Martensa – zapis umieszczony w IV konwencji haskiej z 1907 r. Zakłada ona oparcie się w czasie wojny na humanitarności i sumieniu narodów cywilizowanych w przypadkach nieregulowanych konwencjami.

Rafael Trujillo – wojskowy i polityk sprawujący w latach 1930–1961 dyktatorskie rządy w Dominikanie. Został obalony i zabity w wyniku zamachu zorganizowanego na polecenie amerykańskie w roku 1961.

linia Schomburgka – wytyczona w 1835 roku przez brytyjskiego komisarza nadzorującego Gujanę Brytyjską linia określająca przebieg zachodniej granicy tego terytorium.

Daniel Noboa – urodzony w 1987 roku ekwadorski polityk, od 2023 roku prezydent Ekwadoru.

Nicolas Maduro – urodzony w 1962 roku wenezuelski polityk pełniący od 2013 roku funkcję prezydenta Wenezueli. W czasach rządów Hugo Chaveza był blisko z nim związany i pełnił różne wysokie funkcje państwowe: przewodniczący Zgromadzenia Narodowego, minister spraw zagranicznych, wiceprezydent. Po śmierci Chaveza, namaszczony przez niego, został wybrany na prezydenta Wenezueli.

Wojna o Falklandy/Malwiny – mający miejsce w 1982 roku konflikt zbrojny pomiędzy Argentyną a Wielką Brytanią. Przyczyną konfliktu był atak Argentyny, rządzonej przez juntę wojskową, na należące do Wielkiej Brytanii wyspy Falklandy leżące na południowym Pacyfiku. Miesięczny konflikt zakończył się zwycięstwem Wielkiej Brytanii, która utrzymała kontrolę nad wyspami. Pośrednią konsekwencją dla Argentyny był upadek rządów dyktatury i stopniowy powrót do rządów demokratycznych.

Hugo Chavez – żyjący w latach 1954–2013 wenezuelski polityk, w latach 1999–2013 prezydent Wenezueli. W 1992 roku próbował przejąć władzę na drodze zamachu stanu, za co został skazany na pobyt w więzieniu. Po opuszczeniu więzienia zwyciężył w wyborach prezydenckich w 1998 roku. W czasie sprawowania urzędu wprowadzał radykalne reformy społeczne i gospodarcze, w tym

programy walki z biedą, reformę rolną i powszechne programy socjalne. Powyższe programy finansowane były głównie z dochodów pochodzących ze sprzedaży ropy naftowej. Prowadzona przez niego polityka zagraniczna miała charakter w znacznej mierze antyamerykański.

Sebastián Piñera – żyjący w latach 1949–2024 chilijski biznesman i polityk, prezydent Chile w latach 2010–2014 oraz 2018–2022. Związany z ruchem konserwatywno-liberalnym.

Gabriel Boric – urodzony w 1986 roku chilijski polityk. Związany z lewicową partią Convergencia Social. W 2021 zwyciężył w wyborach prezydenckich i w następnym roku objął urząd.

2. Cele dydaktyczne:

- poszerzenie wiedzy dotyczącej realiów politycznych we współczesnej Ameryce łacińskiej (odniesienie do PRK P6S_WG)
- zwrócenie uwagi na międzynarodowy kontekst wydarzeń mających miejsce w poszczególnych krajach w Ameryce łacińskiej (odniesienie do PRK P6S_WK)

3. Sugerowana literatura uzupełniająca:

J. Gocłowska-Bolek, *Proces uzależniania gospodarki Wenezueli od przemysłu naftowego*, Ameryka Łacińska 2018, 26(2)

J. Gocłowska-Bolek, *Nowa strategia rozwoju Ameryki Łacińskiej w dobie internecjonalizacji*, Studia Ekonomiczne 2016 (269)

J. Gocłowska-Bolek, *Fala protestów społecznych w Ameryce Łacińskiej w 2019 roku. Kontekst polityczny, ekonomiczny i społeczny*, Ameryka Łacińska 2020; 28 (2(108))

S. Król, *Boliwarianizm i antyimperializm jako narzędzie polityki zagranicznej Hugo Chaveza*, Ameryka łacińska 1 (119) 2023

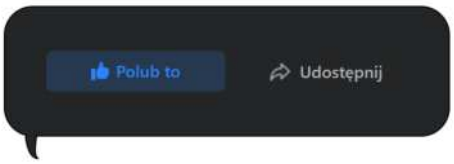
R. Burbach, M. Fox, F. Fuentes, *Latin America's Turbulent Transitions: The Future of Twenty-First Century Socialism*, Zed Books 2013

Latin America in Times of Turbulence: Presidentialism under Stress, red. M. Llanos, L. Marsteintredet, Routledge 2021

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 48: Konflikty bananowe: Ekwador, Wenezuela, Gujana

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Daniel Noboa, prezydent Ekwadoru, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Presidente_Daniel_Noboa.jpg ..... str. 2

[2] Essequibo, zakres roszczeń terytorialnych Wenezueli, aut. Essequiborivermap.png: Kmusser, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Guayana_Esequiba_(zona_completa).png (lic. CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported) ..... str. 3

[3] Nicolas Maduro, aut. Presidencia de Colombia, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:20230323_Venezuela_agenda-AP2_(1).jpg ..... str. 3

[4] Fiodor Martens, https://pl.wikipedia.org/wiki/Fiodor_Martens#/media/Plik:Friedrich_Fromhold_Martens_1878-huge.jpg ..... str. 4

[5] Linia Schomburgka w różnych wersjach, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/db/Boundary_lines_of_British_Guiana_1896.jpg ..... str. 4

[6] Hugo Chavez w czasie kampanii, aut. Walter Vargas from San Cristobal, Venezuela, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hugo_Rafael_Ch%C3%A1vez_Frias_(7364420602).jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic) ..... str. 5

[7] Wyjście z metra w czasie zamieszek w Chile, 2019, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Baquedano_incendiado.jpg ..... str. 5

[8] Sebastian Piñera, 2018, aut. Gobierno de Chile, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_Oficial_Presidente_Pi%C3%B1era_2018.jpg (lic. CC Attribution 2.0 Chile) ..... str. 6

[9] Gabriel Boric, 2022, aut. Gobierno de Chile, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_Oficial_Presidente_Boric_Font.jpg (lic. CC Attribution 3.0 Chile) ..... str. 6